

Tomaž FLAJS

***O izzivih Slovenske krovne zveze za psihoterapijo:
nagovor ob prevzemu funkcije predsednika 22. 9. 2015***

***Challenges of Slovenian Umbrella Association for
Psychotherapy: address at taking over the function
of the president 22. 9. 2015***

Naj začnem z resnično anekdoto iz časov stare Grčije. V Atenah je, v okviru njihove oblike demokracije, potekalo zborovanje, kjer so razpravljali o tem in onem. Na govorniški oder je stopil Demostenes, eden od najbolj znanih govornikov v človeški zgodovini. Začel je govoriti o nevarnosti, ki preti Atenam, saj je izvedel, da jih Šparta hoče napasti in si jih podrediti. Opazil je, da ga pravzaprav nihče posluša. Zato je prekinil svoj govor in rekel: »Prav, vidim, da me nihče ne posluša, da vas ta tema ne zanima. Zato vam bom raje povedal zgodnico.« Vsi so napeto prisluhnili in zato je nadaljeval: »Nekoč je živel mož, ki je hotel prodati osla. Ko je našel kupca, se je z njim zapletel v prepir, ali mu hkrati z oslom lahko zaračuna tudi njegovo senco, s čemer se kupec nikakor ni strinjal.« Tu se je ustavil in stopil z govorniškega odra. Poslušalci so začeli negodovati in ga pozivati, da se vrne na oder ter pove zgodbo do konca. Demostenes je stopil nazaj na oder, rekoč: »Kako žalostno, da se bolj zanimate za oslovo senco kot za usodo vašega mesta.«

Mene je ta zgodba pretresla in od takrat, ko sem jo prebral, se velikokrat vprašam, kolikokrat se tudi sam ukvarjam z nepomembnimi stvarmi, z oslovo senco, ob tem ko sem soočen z mnogo bolj pomembnimi izzivi. To sem se spraševal tudi, ko sem se odločal, ali naj kandidiram za predsednika SKZP. Priznam, nisem se ravno veselil možnosti, da bi bil izvoljen, saj sem vedel, da to pomeni še manj prostega časa in še več obvez. A glej ga hudiča: sedaj ugotavljam, da imam več energije, več veselja za delo in da tudi s časom pravzaprav ni tako na nož - če le sledim temu, kar prepoznavam za bistveno in se ne ukvarjam toliko z oslovimi sencami. Lahko bi, v jeziku logoterapije, rekel, da sem odkril nov smisel in se mi zato življenje zdi še bolj vredno živeti. Ali kot pravi moja kolegica geštaltistka, Gaie Houston: »Good use of energy creates energy.«

V pomoč mi je, da sem si, ko sem se odločil za ta korak, vzela čas za temeljit premislek in formuliral temeljna področja izzivov za organizacijo na čelo katere naj bi stopil.

A. Splošna, načelna raven

Temeljno poslanstvo in vlogo SKZP na najbolj splošni ravni vidim v vzpostavljanju psihoterapije na teritoriju Slovenije kot samostojnega, avtonomnega poklica in strokovnega področja z jasnimi in visokimi profesionalnimi in etičnimi standardi ter pridobivanju in ohranjanju njegovega ugleda v družbi v sodelovanju z drugimi sorodnimi združenji s primerljivimi standardi in cilji.

Specifika SKZP je, da se kot interesna družbena skupina v skladu s Strasburško deklaracijo in standardi EAP zavzema za različne možnosti dostopa do usposobljenosti za psihoterapevta. Glede na specifiko situacije v Sloveniji, kjer so že izoblikovane tudi druge interesne skupine, kakor tudi glede na specifiko znotraj same SKZP, naj se SKZP zavzema za uveljavljanje možnosti psihoterapije kot drugega poklica in za visoko stopnjo avtonomije posameznih psihoterapevtskih šol. (S specifiko znotraj SKZP imam v mislih predvsem dejstvo, da okviru društev, članic SKZP, usposabljanje za psihoterapevta poteka predvsem preko inštitutov na način podiplomskega izobraževanja in da SKZP združuje različne psihoterapevtske šole.)

Končni cilj tega prizadevanja naj bo nudenje kvalitetnih psihoterapevtskih storitev s širokim razponom možnosti, ki jo nudi raznovrstnost različnih znanstveno utemeljenih psihoterapevtskih šol in pristopov kakor tudi zaščita uporabnika pred nekvalificiranimi ponudniki psihoterapevtskih storitev ter neetično prakso in zlorabami.

To je osnovno izhodišče, iz katerega izpeljujem vse druge točke svojega programa.

B. Izzivi

Na ravni realizacije svojega videnja vloge in poslanstva SKZP prepoznavam predvsem naslednje izzive, ki so med seboj prepleteni in so povezani s celoto delovanja in aktivnostmi znotraj SKZP:

1. Izziv razvijanja in ohranjanja visoke ravni psihoterapevtske stroke v okviru SKZP.
2. Izziv osveščanja javnosti o specifikah in pomenu psihoterapije ter njenih strokovnih in etičnih standardih kakor tudi o specifikah in pomenu obstoja SKZP.
3. Izziv aktivne politične vloge in povezovanja z ostalimi sorodnimi subjekti pri vzpostavljanju zakonskih podlag za psihoterapevtsko dejavnost.
4. Izziv zagotavljanja materialne osnove za obstoj in delovanje SKZP v skladu z njenimi temeljnimi akti ter pravnim redom Republike Slovenije.

C. Konkretna raven realizacije

V povezavi z zgoraj opredeljenimi izzivi se bom zavzemal za ohranjanje in razvoj že obstoječih aktivnosti in projektov, kakor tudi za oblikovanje novih projektov ter z njimi povezanih področij aktivnosti. Zaradi večje jasnosti in preglednosti jih navajam v

okviru posameznih izzivov, čeprav so pogosto tesno prepleteni in posegajo na različna področja izzivov.

1. Izziv razvijanja in ohranjanja visoke ravni psihoterapevtske stroke v okviru SKZP

- a) aktivno sodelovanje in udeleženos v delovanju EAP;
- b) ohranjanje registra SKZP, njegova razširitev in artikulacija pogojev za podaljšanje vpisa;
- c) redefiniranje in izvedba Študijskih dni SKZP vsako leto ter s tem povezano motiviranje za čim večjo udeležbo;
- č) podpora izhajanju Slovenske revije za psihoterapijo Kairos preko iskanja načinov za povečanje števila naročnikov ter zagotavljanja kvalitetnih prispevkov (kot pomemben način realizacije tega cilja vidim spodbujanje sodelovanja pri delovanju revije z drugimi subjekti na področju psihoterapije v Sloveniji, kar potencialno pomeni tudi dvig relevantnosti revije za področje psihoterapije v slovenskem prostoru);
- d) kot eno od možnosti za realizacijo točk c) in č) vidim v vzpostavitvi tesnejšega sodelovanja med organi SKZP (predvsem Strokovnega sveta) in izobraževalnimi inštituti v okviru društev članic SKZP;
- e) spodbujanje slovenskih raziskovalnih projektov o učinkovitosti psihoterapije (npr. CORE), kakor tudi raziskovanja različnih vidikov psihoterapije nasploh (i.e. povezovanja stroke z nastajajočo psihoterapevtsko znanostjo);
- f) razprava o kvalitativnih izobraževalnih standardih na osnovi pobude s strani EAP s ciljem njihovega postopnega oblikovanja;
- g) organizacija izobraževanja iz uvodnih znanj iz psihoterapije na osnovi programa, ki ga je izoblikovala Študijska komisija in sprejel Strokovni svet SKZP - če bo za to volja in zadosten potencial (tudi glede tega vidim pomembnost povezovanja z izobraževalnimi inštituti, tudi s Fakulteto za psihoterapevtsko znanost Univerze Sigmunda Freuda v Ljubljani).

2. Izziv osveščanja javnosti o specifikih in pomenu psihoterapije ter njenih strokovnih in etičnih standardih kakor tudi o specifikih in pomenu obstoja SKZP

- a) ažuriranje in vsebinska prenova spletne strani;
- b) prisotnost v medijih (tiskani, elektronski, radio, TV) - članki, intervjuji, oddaje, predavanja, okrogle mize...).

3. Izziv aktivne politične vloge in povezovanja z ostalimi sorodnimi subjekti pri vzpostavljanju zakonskih podlag za psihoterapevtsko dejavnost

- a) nadaljevanje dela Delovne skupine Strokovnega sveta SKZP za zakon;
- b) nadaljevanje in poglobljanje sodelovalnega odnosa z Združenjem psihoterapevtov Slovenije, npr. pogovori, delovni sestanki, medsebojna vabljenja na strokovna srečanja, predvsem pa skupno oblikovanje Psihoterapevtske zbornice, v začetni fazi brez javnih pooblastil;
- c) organizacija strokovno-političnih akcij, kot npr. strokovnih posvetov odprtih za javnost v sodelovanju z drugimi sorodnimi subjekti, na področju psihoterapije

z namenom:

- ponovne obuditve in nadaljevanja dela Delovne skupine za Zakon o psihoterapevtski dejavnosti pri Ministrstvu za zdravje, kjer naj bodo zastopani vsi relevantni predstavniki psihoterapevtske stroke v Sloveniji in ki naj pripravi ustreznejše usklajen, dopolnjen in posodobljen predlog zakona, ki bo upošteval dejansko stanje psihoterapevtske stroke v Sloveniji;
 - vzpostavitev stabilnega prostora za dialog v okviru stroke in na tej osnovi s politiko, ki bo ta proces omogočal in podpiral;
 - pridobitev čim večje podpore strokovne, politične in civilne javnosti;
- č) druge oblike političnega udejstvovanja (npr. lobiranje);
- d) kot pomemben vidik tega izziva vidim tudi vprašanje razvijanje zavesti o političnih dimenzijah psihoterapije s strani psihoterapevtov in SKZP nasploh ter skladno s tem naše širše družbeno-politične angažiranosti. (Področja širšega družbenega angažmaja psihoterapevtov in SKZP so lahko npr. osveščanje javnosti o obstoju in družbenih vidikih duševnih, psihosocialnih, psihosomatskih in drugih težav, s katerimi se psihoterapevti srečujemo v zasebnosti svojih ordinacij; spodbujanje preventive na področju psihosocialnega zdravja preko spodbujanja aplikacije psihoterapevtskih znanj in veščin na druga področja (vzgoja in izobraževanje, socialno varstvo, delovne organizacije, medsebojni odnosi širše...).

4. Izziv zagotavljanja materialne osnove za obstoj SKZP in delovanja SKZP v skladu z njenimi temeljnimi akti ter pravnim redom Republike Slovenije

a) Zagotavljanje materialne in finančne podlage za obstoj in delovanje SKZP. V skladu s tem:

- redefiniranje nekaterih virov prihodkov, predvsem članarine (to je proporcionalno določanje zneskov članarine glede na velikost posameznih društev - članic SKZP) in sprotno nadzorovanje plačevanja članarin;
 - ohranjanje in dodatna krepitev nekaterih virov prihodkov (e.g. Študijski dnevi, Kairos, register...);
 - vzpostavitev novih virov prihodkov (npr. uvodno izobraževanje iz psihoterapije; odprta predavanja in delavnice...).
- b) Ustrezno nagrajevanje za delo opravljeno v okviru SKZP ter vračila potnih stroškov v skladu s finančnimi zmožnostmi SKZP ob upoštevanju načel prostovoljnega dela (npr. urejanje in oblikovanje Kairosa, predsedovanje organizacijskega in programskega odbora Študijskih dni SKZP, vpisovanje v register, vzdrževanje registra, urejanje spletne strani, delovanje Častnega rabsodišča, delovanje v organih SKZP...).
- c) Prečesati, ažurirati, dopolniti, popraviti, uskladiti obstoječe ter po potrebi oblikovati nove akte SKZP (npr. Statut, Etični kodeks, Pravilnik o delovanju Častnega rabsodišča, Pravilnik o podeljevanju Evropskih in Slovenskih diplom iz psihoterapije, Pravilnik o sprejemu novih članic SKZP...).
- č) Zagotavljati transparentnost delovanja posameznih organov SKZP preko ažurnega oblikovanja, potrjevanja in shranjevanja zapisnikov, ki naj bodo dostopni, ko in če se za to pojavi potreba.
- c) Urediti evidenco članstva - glede na to, da pristopne izjave ne obstajajo, oblikovati in dati v podpis pristopne izjave ter zagotoviti dokumentacijo, ki je ob tem predpisana (npr. zapisniki občnih zborov društev, kjer je bil sprejet sklep o včla-

- nitvi v SKZP, statuti posameznih društev ter dokazila, da so pravne osebe RS...).
- e) Urediti in zagotoviti arhiv SKZP (zbrati stare zapisnike, shranjevanje desetih izvodov vsake številke Kairosa...).
- f) Zagotoviti finančna sredstva za pravno pomoč.

Č. Načini realizacije

a) Temeljna podlaga za delovanje SKZP in njenih organov je statut, ki določa sestavo, način delovanja, pristojnosti in odgovornosti posameznih organov. V skladu s statutom je vloga in naloga predsednika, da:

- predstavlja in zastopa SKZP;
- je odgovoren za delovanje SKZP in njenih organov, koordinacijo delovanja ter za stike z javnostjo;
- sodeluje pri delu organov SKZP;
- skrbi za realizacijo odločitev in sklepov Skupščine in drugih organov SKZP;
- zastopa SKZP pred državnimi in drugimi organi;
- podpisuje listine in druge akte.

Kot svoj način dela in prispevek k uresničevanju programa v skladu s tem vidim sebe v vlogi predsednika predvsem v:

- 'predstavniški' funkciji (to je zastopanje SKZP navzven);
- 'upravni funkciji' (vodenje Upravnega odbora);
- 'koordinativni funkciji' (prisotnost na sestankih in usklajevanje dela posameznih organov SKZP);
- 'kontrolni funkciji' (preverjanje realizacije programa in posameznih nalog);
- 'posvetovalni funkciji' (sklicevanje posvetovalnih kolegijev za aktualne zadeve).

b) Kot način dela za realizacijo programa predlagam, poleg ustaljenih načinov dela v organih SKZP, ustanavljanje delovnih skupin za posamezne naloge v okviru posameznih organov z jasno opredeljenimi nalogami in roki za realizacijo zanje ter poročanjem pristojnim organom in predsedniku. Smotno je, da delovne skupine izmed svojih članov izvolijo vodjo, ki je odgovoren za njeno delovanje in realizacijo njenih nalog v dogovorjenih formalnih, vsebinskih in časovnih okvirih.

V skladu s programskimi točkami, ki sem jih navedel, se bom zavzemal za ustanovitev naslednjih delovnih skupin, ki jih navajam po vrstnem redu glede na svojo presojo prioritnosti posameznih nalog.

Delovne skupine prioritnega pomena:

- delovna skupina za ažuriranje aktov SKZP;
- delovna skupina za vsebinsko prenovo, ažuriranje in lektoriranje spletne strani;
- delovna skupina za nadgradnjo registra in oblikovanje pogojev za podaljšanje vpisa v register...);

Delovne skupine, za katere menim, da bi bilo dobro, da jih SKZP aktivira:

- delovna skupina za komuniciranje z javnostjo in mediji;

- delovna skupina za lobiranje;

Delovne skupine, katerih obstoj in delovanje je odvisno od interesa, potencialov in zagnanosti članov SKZP:

- delovna skupina za javna predavanja in odprte delavnice,
- delovna skupina za raziskovanje;
- delovna skupina za organizacijo izobraževanja iz uvodnih znanj;
- delovna skupina za kvalitativne izobraževalne standarde;
- in še kakšna, predvsem glede na dejansko situacijo in potrebe.

Naštel sem sicer veliko število delovnih skupin, vendar imam pri tem v mislih štiri-letno obdobje, kolikor naj bi trajal mandat predsednika SKZP, se pravi v skladu z mojo širšo, dolgoročno vizijo delovanja in razvoja SKZP, ne le spopadanja z in razreševanjem trenutne situacije. Tako da ne gre pri vseh za projekte, ki naj bi se nujno začeli takoj. Ob tem želim poudariti, da je veliko, pravzaprav največ odvisno od interesa, potencialov in zagnanosti članov SKZP, da ti projekti dejansko stečejo.

V povezavi z delovnimi skupinami bom zato predlagal Upravnemu odboru in Strokovnemu svetu SKZP, da glede na svoje pristojnosti določita prioritetni vrstni red za posamezne naloge in v skladu s tem definirata formalne, vsebinske in časovne okvire delovanja posameznih skupin. Pri tem se mi zdi, za vzpostavljanje sinergije in duha aktivnega delovanja v SKZP, da SKZP za delovanje v teh skupinah pridobi čim večje število članov SKZP. V nasprotnem primeru bodo odgovornosti in naloge 'na ramenih' zgolj peščice ljudi, ki 'delajo vse', kar bo bistveno zmanjšalo možnosti za realizacijo posameznih nalog.

Temeljni moto mojega predsedovanja bo: „Skupaj zmoremo več.« Res smo vsak zase majhni, a skupaj zmoremo več. Ko rečem skupaj, seveda nimam v mislih nekega monolitnega povezovanja, neke nove oblike kolektivizma, v katerem se utaplajo vsakršne razlike. To, kar nas družijo, so ravno razlike med našimi pristopi in želja po ohranjanju teh razlik, specifik naših psihoterapevtskih šol, naše avtonomije ter istočasno medsebojnemu bogatenju in rasti. Kot bi rekli Angleži: »We have a lot to give to each other.«